

SARIYER'İN TARİHÇİSİ: İBRAHİM BALCI

M. Kemal Adatepe

Çocukluğuma ait en canlı hatıralardan biri okul tatillerinde babamla birlikte çalıştığı Orman Fakültesi'ne gittiğim günlere ait; servis otobüsünün şoförünün solundaki hiç kimsenin oturmadığı boş koltuğa oturma ayrıcalığının sadece bana ait oluşu. İbrahim Balcı Amca'yı tanıdığım en eski günlere ait hatıralar sabahın erken saatlerinde servis otobüsünü beklerken babamla günaydınlaşmaları, günlük politik olaylardan konuşmaları. Sonraları ortaokula, liseye gittiğim zamanlarda artık İbrahim Amca'yı daha çok piyasada babamla birlikte dolaştığımız zamanlardan hatırlıyorum. Yine babamla politika üzerine konuşurlar, bazen aynı fikirde olurlar, bazen sert tartışmalara girişirlerdi. Daha da sonraları yaşım kahvelere, kulübe, yani Sarıyer Spor Kulübü'nün lokaline girmeme izin verdiğimde yine İbrahim Amca ile karşılaştım. Sarıyer Futbol Kulübü'nde çalıştığını bilirdim, ama sporla, hele de futbolla aram hiç iyi olmadığından ne yaptığını ne merak eder, ne de sorardım. Zaten İbrahim Amca babamın arkadaşıydı ve biz küçüklerin büyükleriyle aralarında her zaman bir mesafe bulunmalıydı. Onlarsa, yani İbrahim Amca ve babam yine politika konuşurlar, bazen anlaşılırlar, bazen de tartışılırdı.

1980'li yılların ortalarından itibaren Sarıyer Arap ülkeleri zenginlerinin en gözde tatil yerlerinden biri olmuştu ve bunun doğal bir sonucu olarak en küçük fare deliği bile inanılmaz fiyatlarla kiralanmaya başlanmıştı. Bizler gibi dar gelirli ve kirada oturmaya zorunlulara da Sarıyer'den göç edip olanaklarına uygun yerler aramak düşmüştü. Bu arayış babamı sonunda İstanbul'un dışında daha sakin bir kente götürmüştü. Babam uzun yıllar boyunca emekli maaşını yine Sarıyer'deki banka şubesinden almakta ısrar ederek kardeşleriyle, arkadaşlarıyla bağlarını korumaya çalıştı; her üç ayda bir beş saatlik bir otobüs yolculuğuyla geldiği şehirlerarası otobüs garajından yine en az birbuçuk-iki saatlik bir İstanbul içi yolculuğuyla Sarıyer'e gider, banka kuyruğunda bekler, maaşını aldıktan sonra kardeşlerini görür, sonra da kulübe gidip arkadaşlarını bulurdu. Tahmin edilebileceği gibi o arkadaşlarından biri İbrahim Amca idi ve yine politika konuşurlar, bazen anlaşır, bazen de anlaşamazlardı.

İbrahim Amca'nın imzalayarak babama hediye ettiği ikinci kitabı *Sarıyer'de Spor ve Sarıyer Spor Kulübü Tarihi*'ni babamı ziyarete gittiğim günlerde görmüştüm. Babamda imzalanarak hediye edilmiş gördüğüm diğer iki kitap ise *Sarıyer'i Görmek ve Hissetmek* ile *Simas'tan Sarıyer'e* idi. Bu kitapları ilk kez elime aldığımda yıllardır Sarıyer'e gitmemiştim. İstanbul ise artık benim için uçaktan inildikten sonra ilk otobüsle terkedilecek, dönüşte de tersinden aynı yolun izleneceği kadar tahammül edilebilir bir yerdi. Babam ise artık maaşını yaşadığı yerin banka şubesinden almaktaydı. *Sarıyer'i Görmek ve Hissetmek* ve *Simas'tan Sarıyer'e* ise bana doğduğum büyüdüğüm yeri aslında ne kadar az tanıdığımı hissettirmişti.

On yıl sonra İstanbul'da bir hafta geçirmek şehirle aramdaki buzları biraz eritti. Sarıyer'de çocukluk arkadaşlarımı yeniden görmek yabancılığımı biraz giderdi. Sarıyer deresi üzerine kurulmuş olan kulüp binası yıkılmıştı; İbrahim Amca'yı limandaki kahvelerden birinde kısa bir süre gördüm, hatırını sordum, babamı sordu, sonra namazını kılmak için camiye gideceğini söyleyerek kalktı. Aslında internette rastladığım bir yazısı üzerinde konuşmak istiyordum; yazının bir bölümünde babamla birlikte '60 İhtilali öncesi CHP'deki çalışmalarına ilgili az da olsa bilgiler yer alıyordu.

Türkiye dönüşü İbrahim Amca'yı internet üzerinden buldum bu kez. Konuyu sordum, anlattı. Soru soruyu, konu konuyu açtı; sanal iletişim dünyasında kurulan

bağlantılar sadece küçük yaşlardan beri tanıdığım babamın bir arkadaşı, bir büyüğüm değil, kendi yaşamı da Sarıyer'in bir parçası olarak Sarıyer'i, Sarıyerliler'i anlatan bir İbrahim Amca'yı tanıştırdı bana. Kitaplarından Sarıyer'i ne kadar az tanıdığımı farketmişim, yazışmalarımızdan, özyaşam öyküsünden de İbrahim Amca'yı ne kadar az tanıdığımı gördüm. Birçok kişi yıllarca spor kulüplerinde uğraş vermiştir, vermeye devam ediyor; ama verdikleri uğraşı notlar alıp, sonra da yazıya döküp aktarmaya çalışan çok enderdir. Herkesin az ya da çok, iyi ya da kötü komşusu vardır; ama komşularını bir kitapta anlatmaya çok az kişi kalkışır. Bunların da çoğu başarısız olur. Yaşadığı çevreyi merak etmek, araştırmak, birlikte, beraber yaşadığı insanları anlamak, olayların peşinden gitmek, bilgiler, belgeler toplamak...; uzun yıllar boyunca bıkmadan usanmadan yapabilecek kadar yaptığı işi sevmek...; sonunda çalışmalarını amaca uygun bir biçimde bir araya getirerek sunmak... Bütün bunlar İbrahim Amca'yı yerel tarih yazımcısı İbrahim Balcı yapmıştı.

Havva-Mesut çiftinin üç erkek bir kız çocuğundan en küçüğü olan İbrahim Balcı 6 Mayıs 1934'de Rize'de, Portakallık Mahallesinde doğdu. 1941 yılında Rize'nin Gülbahar İlkokuluna kaydedilen Balcı, aynı yıl ailenin İstanbul-Sarıyer'e göç etmesi nedeniyle Sarıyer 14. İlkokul'da öğrenimine devam etmeye çalıştı. Ancak arkadaşlarının şivesinden dolayı kendisi ile alay etmeleri üzerine okula devam etmedi. 1942 yılında 14. İlkokul'a tekrar birinci sınıftan başladı. Aynı yıl babalarını kaybeden aile İkinci Dünya Savaşı'nın ağır koşulları altında geçim sıkıntısı çekmeye başlayınca Balcı, aile bütçesine katkı sağlamak için okul dışı zamanlarda ayakkabı boyacılığı, manav çıraklığı, denizden kum çıkararak inşaatlara satmak gibi işlerde çalışmaya başladı. Gerek çalışması, gerekse 1946 yılında sulu zatürcem hastalığına yakalanması nedeniyle ilkokulu 1949 yılında bitirebildi. 1949 yılında başladığı Sarıyer Orta Okulu'nda arkadaşlarıyla birlikte *Güneş* isimli okul duvar gazetesini çıkardılar. Bu okul duvar gazetesinin, İran'da komünizm taraftarı yayın yaptığı gerekçesi ile kapatılan bir gazete ile aynı ismi taşıdığı için uyarıldıklarından, ismini *Hamle* olarak değiştirdiler.

Ameşin Şakir Reis ile balığa çıktığı ve çok hamsi yakaladıkları gecenin ertesinde yıkanmaya fırsat bulamadan okula gittiğinde Müdür Muavini Nebiye Tokay'a yakalandı; Nebiye Hanım'ın, „Ne bu halin, balık kokuyorsun, çık git” demesi üzerine geriye dönüp girdiği kapıdan çıkıp gitti ve bir daha geri dönmedi. Okul müdürü ve tarih dersi öğretmeni Mustafa Oral evlerine kadar giderek yeniden okula gelmesini/gönderilmesini istedi ise de Balcı „hayır“ sözünden geri adım atmadı ve böylece üç senede ancak borçlu olarak gelebildiği orta okul ikinci sınıfta eğitim hayatı tamamlanmış oldu.

Balcı okulla ilişkisini kestikten sonra kumculuk yapmaya, deniz kenarından veya denizden sandal ya da motorla kum çıkararak inşaatlara satmaya başladı. Önce 1953 yılında aldığı Tayyare isimli bir taka ile, daha sonraki yıllarda da Özkan isimli bir çektirmeyle 1960 yılına kadar kumculuk işine devam etti. Kumculuk yaparken bir yandan da politikayla ilgilenmekteydi. 1957 yılında Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Sarıyer Ocağın Teşkilatı'na ve CHP Gençlik Koluna üye oldu. Sarıyer Merkez Ocağı Gençlik Kolu Başkanı ve Sarıyer Merkez Ocağı Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yaptı. 1960 İhtilali sırasında Ocağın Yönetim Kurulu üyesi idi. 1960 Nisan'ında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Hâsılatı ve İşletme İktisadı Kürsüsü'nde memuriyet hayatına başladı. İstanbul Üniversitesi Memurları Sendikası Orman

Fakültesi Temsilcisi seçilen Balcı, askerlik hizmetini de memuriyetine saydırarak 1983 yılında Orman Fakültesi'nden emekliye ayrıldı.

Sarıyer Orta Okulu'nda okuduğu günlerde voleybol ve basketbol oynamaya başlayan Balcı okul futbol takımında da yer almıştı. 1950 yılında bir grup arkadaşıyla birlikte Sarıyer Futbol Takımı'na bir çok oyuncu yetiştiren Zümrüt Spor mahalle takımını kurdular. Zümrüt Spor'da oynadığı günlerde Sarıyer Futbol Takımından lisans çıkartılması istendiyse de, kulüp genel başkanı Numan Uzun'un „Top oynayacak yerde okulunu bitir” demesi üzerine Sarıyer Futbol Kulübü'nde top oynama hayali gerçekleşmedi. Ama hayatının bundan sonraki bölümünün neredeyse tamamı Sarıyer Futbol Kulübü'yle iç içe devam etti. 1953 yılında üyesi olduğu Sarıyer Spor Kulübü Genel Kurulu'nda yaptığı konuşma ile geleceğin yönetici kadrosu adayı olarak dikkatleri çekti. Bu genel kurul sonrasında, Sarıyer Gençlik Kulübü Başkan ve yöneticilerinden Kemal Yarar kendisine şunları söyledi: „Aferin! İyi kulüpçü olacaksın. Konuşurken sakın ol. Böyle devam edersen ve kulüple ilgini kesmezsen iyi bir yönetici olursun!” Kulüble ilgisini kesmeyen Balcı 1958'de 176 sicil numarasıyla kaydını yeniledi ve 1959'da yönetim kuruluna seçildi, genel sekreter olarak 1959-1984 yılları arasında onyedü dönem görev yaptı. 1984-1997 yılları arasında onüç yıl süre ile kulüp müdürü ve sekreteryaya sorumluluğunu, 2007-2009 yılları arasında da iki dönem Sarıyer Spor Kulübü Başkanlığı görevini yürüttü.

Sarıyer Spor Kulübü'ndeki bu aktif çalışmalarının yanı sıra birçok spor, sosyal ve kültür derneğinin kuruluşunda ve yönetiminde¹ aktif olarak yer alan Balcı'nın yazarlık hayatında da spor, özellikle de futbol önemli bir rol oynadı.

Sarıyer Orta Okulu'ndaki *Güneş* ve *Hamle* okul duvar gazeteleri deneyiminden sonra bazı dergilerde şiirleri yayımlandıysa da, kendi deyimiyle, beğeni bulmadığı için şiir yazmaya devam etmedi. 1962 yılında *Maç Mecmuası*'nda spor muhabiri olarak gazeteciliğe başladı ve 1964 yılına, dergi kapanana kadar burada yazmaya devam etti. 1966'da *Düzce Postası* gazetesinde bir yıl boyunca sporla ilgili seri yazılar yazdı. 1969'dan 1975'e kadar *Son Saat* gazetesinin spor sayfasında köşe yazıları yazan Balcı'nın ayrıca çeşitli gazetelerde güncel konularla ilgili yazıları da yer aldı.

Arkadaşları Nurhan Erman, Cezmi Baydar ve İsmail Yıldırım ile birlikte Sarıyer'de yayımlanan ilk dergi olan *Öz Sarıyer*'i çıkardılar; ancak bu dergi uzun ömürlü olmadı. *Öz Sarıyer*'in yanı sıra Sarıyer Spor Kulübü'nün yayımladığı *Sarıyer Spor Kulübü Aylık Dergisi*, Sarıyer Spor Kulübü Taraftarları Derneği'nin *Beyaz Martı*, Sarıyer Belediye Başkanlığı'nın çıkardığı *Boğaziçi* ve *Sarıyer* dergileri ile *Sarıyer Yerel Haber*, *Sarıyer Posta* gibi yerel gazetelerde de yazan Balcı², çalışmalarını 1985 yılından itibaren kitap olarak yayımlamaya başladı.

Balcı'nın ilk kitapları uzun yıllar boyunca içinde yer aldığı, neredeyse bütünleştiği Sarıyer Futbol Kulübü'nü ve kulübün tarihini anlatan kitaplar oldu. 1985 yılında yayımladığı ilk kitabı *Başarı ve Kutlamalar*'da takımın 1962/63 sezonunda İstanbul 1. Mahalli Lig Şampiyonluğu ile 1981/82 sezonunda 2. Türkiye Ligi Grup Şampiyonluğu nedeniyle kulübe gönderilen kutlama mesajları ve Sarıyer Futbol Kulübü hakkındaki ön bilgiler yer alır. 1989'da yayımladığı ikinci kitabı *Sarıyer'de Spor ve Sarıyer Spor Kulübü Tarihi: 1940-1988*, Sarıyer'in tarihi üzerine o güne kadar yapılmış en detaylı ve iyi çalışmadır. 1920/21 yıllarında kurulan Sarıyer Gençlik

¹ Balcı'nın Sarıyer Spor Kulübü ve çeşitli derneklerdeki çalışmaları hakkında daha geniş bilgi için bkz.: www.ibrahimbalcı.net

² Balcı'nın yazılarının yer aldığı gazete ve dergiler hakkında daha fazla bilgi için bkz.: www.ibrahimbalcı.net.

Cemiyeti ile Sarıyer Futbol Kulübü'nün tarihini kurgulamaya başlayan Balcı eserinde, sadece bir futbol takımının kuru tarihini değil, bir futbol kulübü kurma ülküsü peşinde yorulmak bilmeden koşan insanların çevresince Sarıyer'in canlı renklerle süslenmiş sosyal tarihini anlatır. Sarıyer Spor Kulübü'nün 50. kuruluş yılına yetiştiremediği için 1992 yılında yayımlanan *Kuruluşunun 50. Yılında Sarıyer Spor Kulübü'nde Yöneticilik Yapanlar*, spor kulüplerinin tarihlerinin yazımında bir spor kulübünün bütün yöneticilerini özgeçmişleriyle birlikte kapsayan bir ilk kitap olması açısından oldukça önemlidir. „Ne çileli, ne kahredici ve ne zevkine doyum olmaz bir uğraştır Spor kulüplerinde yöneticilik! Manevi zevkten başka hiçbir menfaati olmayan bu amaç savaşçıları yakından tanımamak Sarıyer Spor Kulübü'nü tanımamak olur.“ sözleriyle çoğuyla birlikte mesai yaptığı kulüp yöneticilerini herhangi bir spor kulübü yöneticisi olarak değil, Sarıyer'li bir kişilik olarak tanıtır bizlere bu kitabında Balcı.

Balcı'nın Sarıyer Spor Kulübü tarihi ile ilgili son kitabı 2001 yılında yayımladığı *Sarıyer Profesyonel Takımında Oynayan Futbolcular: 1956-2000/01*'dir. Bu kitabında da Balcı *Kuruluşunun 50. Yılında Sarıyer Spor Kulübü'nde Yöneticilik Yapanlar*'larda olduğu gibi 44 yıl boyunca Sarıyer Spor Kulübünde amatör olsun profesyonel olsun top koşturmuş bütün futbolculara yer vermiş, onları birer birey olarak okuyucuya sunmuştur.

Balcı'nın Sarıyer tarihini doğrudan ele aldığı ilk kitabı 1998'de yayımladığı *Sarıyer'i Görmek ve Hissetmek*'tir. Antik dönemdeki Sklenitras'tan başlayarak bugüne kadar incelediği Sarıyer tarihinin ağırlık noktasını yakınçağ dönemi oluşturmakta. Sayısız kitap, dergi, gazete, albüm taranarak, pek çok kişinin özel aile arşivleri gözden geçirilerek, duvarlarda asılı duran yıllanmış fotoğraflar indirilerek değerlendirilmesiyle oluşturulan kitapta Sarıyer'in tarihi ve doğal güzelliği anlatıldıktan sonra son 30-40 yıllık dönemdeki değişimin, hızlı çarpık kentleşmenin sonuçları üzerinde duruluyor. 1999 yılında yayımladığı *Simas'tan Sarıyer'e* isimli kitapta Balcı ailesinin Sarıyer'e geliş öyküsünü, Sarıyerli oluşunu anlatır: „Dağları, ağaçları, bağları, bahçeleri, suları, denizi, sandalları, alamanaları, kaldırım taşlı sokakları peşi sıra dizilip sevda olup önüme çıktılar... Sahilsarayları, sahilhaneleri, köşkeri, konakları beynime sevda ateşini bir başka yükler oldular. Cumbalı-kafesli ahşap evleri sevdanın doruğuna taşıdı fakiri! (...) Çocukken duymadığım masalları Sarıyer içinde tur atarken işitiverdim.“³

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYYD) tarafından bir kültür hizmeti olarak 2002 yılında yayımlanan *Sarıyer Suları ve Çeşmeleri* kitabında Balcı, su kaynakları açısından oldukça zengin olan Sarıyer ve çevresinin çeşmelerini ve bunların tarihçeleri ile içme, kullanma ve ticari amaçlı kullanılan su kaynaklarını tanıtır. Bu eserinden sonra Balcı kısa aralıklarla Kurtuluş Savaşı ve Atatürk üzerine üç kitap yayımlar: *Milli Mücadele'de Boğaziçi* (2004), *Takalar Kumandanı Ketencioğlu Hacı Yakup Ağa* (2005) ve *Bir Millet'in Yeniden Uyanışı Mustafa Kemal Destanı* (2005). Bu üç kitabı daha sonra yine Sarıyer tarihi üzerine çalışmaları, 2006 yılında yayımladığı, Sarıyer'i tanıtmaya yönelik olarak hazırlanmış olan bundan dolayı da Sarıyer Rehberi olarak adlandırabileceğimiz *Sarıyer, Aşıyan'dan Kısırkaya'ya*, ve 2010 yılında yayımladığı, Sarıyer'deki önemli simaları anlattığı biyografik bir çalışma olan *Bir Avuç Sarıyerli* isimli kitaplar takip eder. Balcı'nın 2009 yılında yayımladığı *Şafak Sökerken* kitabı ise, eski Sarıyerlilerden Oflu Halim'in oğlu Ahmet Oğuz Kotoğlu'nun isteği üzerine hazırlanmış, Kotoğlu'nun Kıbrıs ile ilgili hatıralarını aktardığı bir çalışmadır⁴.

³ *Simas'tan Sarıyer'e*, „Söz“, www.ibrahimbaldi.net

⁴ Balcı'yla yapılan özel e-mail yazışmalarından.

İbrahim Balcı yayımladığı bu eserlerinden başka, Türkiye'deki balıkçılığın gelişimini anlattığı ve Sarıyer'in tanınmış reislerden Şaban Reis'in yaşamını konu alan „Şaban Reis” (belgesel); yine Sarıyer'in tanınmış simalarından Şekerci İbrahim'in yaşamını konu alan „Mehtaba Aşık, Şiire Tutsak Sarıyerli: Şekerci İbrahim” (biyografi); Sarıyerde yaşanmış büyük aşkları anlatan „Sarıyer Sevdaları” (belgesel) ve Osmanlı döneminde köle olarak İstanbul'a getirilen ve Cumhuriyet'in ilanından sonra özgür kalan, bizlerce Arap olarak adlandırılan zencilerin yaşamlarını konu alan „Azatlı – Arap Mahallesi” (belgesel) isimli kitaplarını yayıma hazırlamakta. Balcı, Sarıyer Futbol Kulübü'ndeki uzun hizmet yıllarının yanı sıra, Sarıyer'deki birçok kurum ve derneğin kuruluşu, yönetilmesi ve yürütülmesine sağladığı katkılar ve Sarıyer Tarihi Yazarı olarak çok sayıda kurum ve dernekten hizmet armağanları ve plaketler aldı⁵.

Balcı'nın Sarıyer'in tarihini yazmaya yönelişinde, bir yerel tarih yazıcısı olmasında, kuşkusuz ki Sarıyer Spor Kulübü'nün tarihini araştırması, yazması önemli bir rol oynamıştır. Balcı, bu noktayı şu sözleriyle açıklıyor: „Sarıyer Spor Kulübü tarihini yazarken, Sarıyer'in de tarihini yazmam gerektiğine inandım (...) Sarıyer Kulübü'nün tarihini yazarken çok derinlere inmem gerekti ve Türkiye'de ilk polo sporunun Sarıyer'de Bahçeköy Yolu üzerindeki Bilezikçi Çiftliğinde oynandığını tespit ettim. 1900' lu yıllardı. Sarıyer'de Futbol'da 1910larda başladı, 1920lerde ilk takım kuruldu. 1931'de ise ilk resmi spor kulübü olan Rumeli Hisarı kuruldu. Sonra Sarıyer Spor Kulübü ve akabinde Büyükdere ve sonra diğerleri. Bütün bunları yazarken ister istemez eski fotoğraflarla, dökümanlarla, belgelerle karşılaştım, topladım, mükemmel bir arşiv yaptım. Hayli malzeme toplandı ve o zaman Sarıyer tarihi üzerine eğilmek ve Aşyan-Kısırkaya'ya kitabını, Milli Mücadelede Boğaziçi, Takalar Kumandanı Ketencioğlu Hacı Yakup Ağa ve yayında olan İpsiz Recep Reis (EMİCE) kitaplarını yazmak ihtiyacını hissettim.”⁶

Balcı'nın kitaplarının konularını yayın tarihlerine göre sıralarsak, Sarıyer Spor Kulübü'nün Tarihi, Sarıyer'in Tarihi ve son olarak da Kurtuluş Savaşı Dönemi sıralaması ile karşılaşırız. Bu daha ilk bakışta bir yerel tarih yazıcısı için yadırgatıcı bir durumdur. Çünkü, tarihçiler yerel ya da bölgesel terimini, tarihin geleneksel formlarında egemen olan ulusal veya uluslararası etkilerden farklı olma anlamında kullanmayı tercih ederler. Böylece yerel ya da bölgesel tarih⁷ tarihçilerce tekil ulustan çoğulcu bölgeye bir kaçış, ulusal anlatımın tek biçimliliğinden bölgesel anlatım zenginliğine doğru bir yöneliş olarak yorumlanır.⁸ Bu değerlendirmeye göre Balcı'nın gelişim çizgisi bunun tam tersi olmuş, yerel zenginlikten ulusal teklige doğru olmuş gibi gözükmektedir. Ancak bu yanıltıcı durum kitapların yayımlanış sırası değil de yazılış sırasına göre dizilmesiyle değişmektedir.

Bir Millet'in Yeniden Uyanışı Mustafa Kemal Destanı aslında Balcı'nın ilk yazdığı kitaptır. Atatürk'ün doğumunun yüzüncü yılında yayımlanmak üzere belgesel olarak yazılmak istenmiş olan bu çalışma ancak 1983 yılında bitirildiği için yayımlanmamış, yirmi yılı aşkın bir süre çekmede yayımlanmayı beklemiş. Sarıyer Spor Kulübü'nün tarihini anlatan kitaplar bu ilk „ulusal tarih“ kitabını izlemekte. Bu nokta hakkında Balcı şunları aktarmakta: „Kendimi bildiğimden beri tarihe ilgi

⁵ Balcı'ya verilen hizmet ödülleri ve plaketler hakkında daha fazla bilgi için bkz.: www.ibrahimbalcı.net .

⁶ Balcı'yla yapılan özel e-mail yazışmalarından.

⁷ Yerel Tarih kavramları konusunda genel bir bilgi için şu kitaba başvurulabilir: *Tarih Yazımında Yeni Yaklaşımlar: Küreselleşme ve Yerelleşme*, İstanbul: 2000. ISBN: 975-7306-80-0.

⁸ Erdal Aslan, „Yerel Tarihin Tanımı, Gelişimi ve Değeri“, *Tarih Yazımında Yeni Yaklaşımlar: Küreselleşme ve Yerelleşme*, s. 195 vd.

duyarım. Örneğin orta okul bir ve ikinci sınıfında tarih sınavlarında her zaman 8 ile 10 arasında not alırdım. Genellikle soruların cevaplarını da şiirle yazardım. Ama gerçek anlamda tarihe ilgi duymam Atatürk'ün büyük nutkunu okuduktan sonra oldu. 1960, 1961 yıllarıydı. Ama 1950'li yıllarda da tarih kitapları ve mecmuaları alıyordum. İlgim artıkça, daha fazla konu üzerine gittim. Özellikle de yakın tarih üzerine yoğunlaştım... (...) Spor kulübü tarihi yazma çalışmalarına 1967'den sonra yoğunlaştım. O tarihe kadar da zaten her yılın olaylarını (1959'dan sonra almanak olarak tutuyordum) örneğin; Lig sezonu, rakiplerini, oynadığı maçları, tarihleri, takım kadroları, golleri atanlar ve sonuçlar. Aldığı klasman dereceleri, antrenörleri, takım kaptanları, teknik direktörleri, yönetim kurulu üyelerini, tesislerini... (...) Sarıyer tarihi üzerine yoğunlaşmam ise 1983 de başladı.⁹

Özyaşam öyküsünden de anlaşılacağı üzere, Balcı, istisnalar dışında genellikle hiç okula gidemeyen ya da çok az, çoğunlukla da sadece ilkokulla biten bir eğitimle yetinmek zorunda kalmış olan hemen tüm yaşlıları gibi çok güç şartlar altında ilköğrenimini tamamlamış, ortaöğrenimini ise tamamlamadan okul yaşamına son vermiştir. Bunun doğal sonucu olarak Balcı'nın tarih yazma eyleminde, malzeme toplamasında, toplanan malzemenin değerlendirilmesinde ve son olarak yeniden kurgulanarak yazılmasında bugünkü modern tarih anlayışlarını/yaklaşımlarını görülmez. Balcı'nın tarih yazma yaklaşımı son derece doğal bir tarihte ne oldu sorusuna cevap arama uğraşdır. Bu nedenle de yerel tarihin, yerel tarih yazımının „... içeriğinde halkın tarihinden bir şeyler taşıma kaygısının ağır bastığı bir alan olarak tarihin merkeziliğinin ayrıştırılmasını ve demokratikleştirilmesini de beraberinde getirir“¹⁰ değerlendirmesinin haklılığının güzel bir örneğidir. Bu güzel örneğin en çarpıcı yanını ise, Balcı'nın bugün artık Sarıyerliler'in de İstanbullular'ın da, Türkiyeliler'in de toplumsal hafızalarından neredeyse silinmiş bir konuya el atmış, Osmanlı döneminde köle olarak Afrika'dan İstanbul'a getirilmiş insanların yaşamlarını kendine konu edinerek onları yeniden bizlere hatırlatmıştır. Bu hatırlatma aynı zamanda sadece ulusal tarihi de yerelleştirme/bölgeselleştirme değil, aynı zamanda yerel/bölgesel tarihi dünya tarihinin bir parçası haline dönüştürmektir de. Bu nedenle Balcı yerel tarih yazma eylemiyle bizlere Sarıyer'in tarihini anlatmamıştır aslında; Sarıyerliler'i anlatarak Sarıyer'e yeniden hayat vermiş, „artık Sarıyer olmaktan çıkmış“ Sarıyer'i yeniden „bizlerin“ yapmıştır. Eline ve kalemine sağlık, İbrahim Balcı Amca.

İbrahim Balcı Bibliyografyası

- *Başarı ve Kutlamalar*, İstanbul: 1985, (Kendi Yayını), 89 s.
- *Sarıyer'de Spor ve Sarıyer Spor Kulübü Tarihi*, İstanbul: 1989. (Kendi Yayını), 458 s.
- *Kuruluşunun 50. Yılında Sarıyer Spor Kulübünde Yöneticilik Yapanlar*, İstanbul: 1992. (Kendi Yayını), 150 s.

⁹ Balcı'yla yapılan özel e-mail yazışmalarından.

¹⁰ Erdal Aslan, gösterilen yer. Aslan bu değerlendirmesine şu sözlerle devam etmekte: „İçeriği açısından değerlendirildiğinde yerel tarihin merkezi konularda oldukça açılım sağlar. Belli bir yerin veya belli bir yerde yaşamış olan toplumların kökenini, toplumsal, ekonomik ve politik gelişmelerini, gelişim özelliklerini, yaşam biçimlerini, bu yaşam biçimlerini belirleyen dokuları konu edinen bir çeşitlilik gösterir. Bu çeşitlilik topografyadan arkeolojiye, demografiden ekonomiye, kent dokusuna ve geçmiş insan ilişkileri ile ilgili bilgiler içeren kalıtlar ve bilgi kaynaklarına bağlı olarak son derece zengin bir çeşitlilik gösterebilir. Yerel tarihin tarihsel değerlendirilmesine girildiğinde bu çeşitliliği daha da somuta indirgeyebiliriz.“

- *Sarıyer'i Görmek ve Hissetmek*, İstanbul: 1998. (Kendi Yayını), 104 s.
- *Simas'tan Sarıyer'e*, İstanbul: 1999. (Kendi Yayını), 344 s.
- *Sarıyer Profesyonel Takımında Oynayan Futbolcular*, İstanbul: 2001. (Kendi Yayını), 304 s.
- *Sarıyer Suları ve Çeşmeleri*, İstanbul: 2002. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, 127 s.
- *Milli Mücadelede Boğaziçi*, 2. bs. İstanbul: 2004. Diğer Yayınevi, 203 s. ISBN: 975-9200-13-0
- *Takalar Kumandanı Ketencioğlu Hacı Yakup Ağa*, İstanbul: 2005. İlkbiz Yayınevi, 231 s. ISBN: 975-6220-17-1
- *Mustafa Kemal Destanı*, İstanbul: 2005. İlkbiz Yayınevi, 591 s. ISBN: 975-6220-23-6
- *Sarıyer: Aşıyan'dan Kısırkaya'ya*, İstanbul: 2006. İlkbiz Yayınevi, 263 s.
- *Şafak Sökmeden*, İstanbul: 2009. Kıbrıs Türk Kültür Derneği Yayını, 144 s. ABN: 0965245
- *Bir Avuç Sarıyer'li*, İstanbul: 2010. İğüs Yayınevi, 155 s. ISBN: 978-9944-924-20-7
- *Sakarya Sevahili Kumandanı Milis Yüzbaşı İpsiz Recep Reis*, İstanbul: 2011, Ozan Yayıncılık (Baskıda).

Hamburg, Haziran 2011